

*Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).
Спеціальність – 281.
Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 7.*

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.7.19>

УДК 332.3:504.03:631.4

*V. O. Kravchuk,
аспірант кафедри регіональної політики,
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-7760-3166>*

**МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ДО СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПРАКТИК ТА ЇХ
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ**

*V. Kravchuk,
Postgraduate student of the Department of Regional Policy,
Educational and Research Institute of Public Administration and Civil Service of
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

**INTERNATIONAL APPROACHES TO SUSTAINABLE LAND USE:
COMPARATIVE ANALYSIS OF MODERN PRACTICES AND THEIR
PROSPECTS FOR IMPLEMENTATION IN UKRAINE**

У статті здійснено ґрунтовний порівняльний аналіз міжнародних підходів до сталого землекористування, які є ключовим інструментом забезпечення екологічної стійкості, економічного розвитку та раціонального використання земельних ресурсів. Дослідження охоплює сучасні практики таких країн, як Франція, Німеччина, Велика Британія, Сполучені Штати

Америци, Китаї та країни Європейського Союзу, що демонструють ефективність інтеграції екологічних, економічних і соціальних аспектів у управління земельними ресурсами. Особливу увагу приділено інноваційним технологіям, таким як точне землеробство, консерваційне землеробство, агролісівництво, а також політичним і законодавчим ініціативам, спрямованим на збереження біорізноманіття, скорочення викидів парникових газів, відновлення деградованих земель і покращення якості ґрунтів. Аналіз міжнародного досвіду дозволив виокремити успішні моделі впровадження сталого землекористування, зокрема екосхеми, органічне землеробство та програми, спрямовані на відновлення природних екосистем, як-от «Зерно за зелене» у Китаї чи спільна сільськогосподарська політика в ЄС. Розкрито особливості кожної моделі з огляду на її адаптацію до національних умов, а також ключові виклики, які виникають під час реалізації таких ініціатив. Увагу приділено ролі фінансових стимулів, публічного управління та міжнародного співробітництва у впровадженні практик сталого землекористування. У дослідженні запропоновано шляхи адаптації світового досвіду до українського контексту, зокрема в умовах післявоєнного відновлення земельних ресурсів. Рекомендації включають розробку національної політики сталого землекористування, що базується на інтеграції екологічних стандартів, підтримці фермерів через фінансові механізми, впровадженні інноваційних технологій і підвищенні ролі інформаційного забезпечення. Впровадження цих підходів сприятиме підвищенню ефективності використання земельних ресурсів, збереженню екопослуг і досягненню глобальних цілей сталого розвитку.

This article presents a comprehensive comparative analysis of international approaches to sustainable land use, highlighting its importance as a key mechanism for ensuring environmental sustainability, economic development, and the rational utilization of land resources. The study examines modern practices implemented in countries such as France, Germany, the United Kingdom, the United States, China, and the European Union. These practices demonstrate the effectiveness of integrating environmental, economic, and social dimensions into land resource

management. Particular attention is given to innovative technologies, including precision agriculture, conservation farming, and agroforestry, as well as political and legislative initiatives aimed at biodiversity preservation, greenhouse gas emission reduction, land restoration, and soil quality improvement. The analysis of international experiences identifies successful models of sustainable land use implementation, such as eco-schemes, organic farming, and programs like China's "Grain for Green" and the EU's Common Agricultural Policy. The study outlines the specific features of each model in terms of adaptation to national contexts, as well as key challenges encountered during their implementation. Special emphasis is placed on the role of financial incentives, public governance, and international cooperation in promoting sustainable land use practices. The research proposes pathways for adapting international experiences to the Ukrainian context, particularly in the framework of post-war land restoration. Recommendations include the development of a national sustainable land use policy based on the integration of environmental standards, support for farmers through financial mechanisms, the introduction of innovative technologies, and the enhancement of informational support. The implementation of these approaches will contribute to improved land resource efficiency, the preservation of ecosystem services, and the achievement of global sustainable development goals. These recommendations aim to improve land resource efficiency, preserve ecosystem services, and contribute to global sustainable development objectives.

Ключові слова: *стале землекористування, публічне управління, екологічна стійкість, контроль, регулювання, інформаційне забезпечення, економічний розвиток, природні ресурси.*

Keywords: *sustainable land use, public governance, environmental sustainability, control, regulation, information support, economic development, natural resources.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Питання сталого землекористування є надзвичайно актуальною як науковою, так і практичною

задачею в умовах зростання екологічних викликів та зміни клімату. Сучасне землекористування часто стикається з проблемами деградації ґрунтів, втрати біорізноманіття, забруднення водних ресурсів та виснаження екосистемних послуг. Ці процеси виникають через історично недосконалі методи ведення сільського господарства та індустріалізацію, що супроводжуються інтенсивним використанням природних ресурсів. Неефективне землекористування стає фактором, що підвищує ризики продовольчої безпеки та екологічної нестабільності. Сталий розвиток землекористування (SLM) спрямований на поєднання економічного зростання із збереженням природних ресурсів та підтримкою екологічного балансу. Це передбачає впровадження інноваційних технологій, таких як точне землеробство, консерваційне землеробство, агролісництво та інші методи, що мінімізують негативний вплив на довкілля. Крім того, міжнародний досвід демонструє, що успішні практики сталого землекористування сприяють зменшенню викидів парникових газів і адаптації до зміни клімату. Незважаючи на існуючі практики, багато країн все ще стикаються з викликами в адаптації та впровадженні сталого землекористування через обмежені фінансові та технічні ресурси. Досвід країн ЄС, США та Китаю може стати основою для створення нових стратегій сталого землекористування в Україні, зокрема в контексті післявоєнного відновлення, коли постає питання раціонального використання земельних ресурсів. Вирішення проблеми сталого землекористування тісно пов'язане з досягненням глобальних цілей сталого розвитку, забезпеченням продовольчої безпеки та збереженням екосистемних послуг. Це потребує комплексного підходу, що включає наукові дослідження, політичні реформи та широке залучення зацікавлених сторін на всіх рівнях управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження сталого землекористування підкреслюють важливість публічного управління для раціонального використання земель. Професор А. М. Третяк вважає, що стале землекористування балансує між екологічними, соціальними й економічними інтересами, наголошуючи на впровадженні ефективних механізмів контролю

для збереження земель для майбутніх поколінь. Д. І. Бамбіндра стверджує, що стале землекористування повинне забезпечувати гармонію між природними ресурсами та соціально-економічними потребами нинішніх і майбутніх поколінь. Є. В. Бутенко та Ю. А. Лошакова зазначають важливість інформаційного забезпечення управлінських рішень, підкреслюючи необхідність збору даних для покращення стійкості земель. Л. С. Мельничук розглядає стале землекористування як баланс між економічним зростанням та відновленням земель, підкреслюючи важливість соціальних і економічних законів. С. С. Замлинський акцентує увагу на врахуванні екологічних потреб поряд з економічними інтересами щодо використання земель. О. М. Гарнага наголошує на відтворенні екосистем і запобіганні деградації земельних ресурсів. Дослідження всіх цих науковців підкреслюють необхідність інтеграції екологічних, економічних та соціальних аспектів у публічне управління для досягнення сталого розвитку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є проведення глибокого порівняльного аналізу сучасних міжнародних підходів до сталого землекористування та оцінка можливостей і перспектив їх впровадження в Україні. Враховуючи глобальні екологічні виклики та зростаючі потреби у продовольчій безпеці, дослідження зосереджується на вивченні того, як різні країни інтегрують екологічні, економічні та соціальні аспекти в управління земельними ресурсами. Це дозволить оцінити ефективність існуючих практик та визначити найкращі підходи для адаптації в українських умовах. Завданням статті є огляд міжнародних практик сталого землекористування, які демонструють приклади збереження природних ресурсів та забезпечення стійкого розвитку. Порівняльний аналіз підходів, що застосовуються в таких країнах, як Франція, Німеччина, Велика Британія, США та Китай, дасть змогу краще зрозуміти різні стратегії і методи, які можуть бути корисними для України. Особливу увагу приділено аналізу таких практик, як точне землеробство, консерваційне землеробство та агролісівництво, які мінімізують негативний вплив на довкілля та сприяють

підвищенню продуктивності земель. Разом з тим стаття прагне визначити, як досвід інших країн може бути адаптований до українського контексту з огляду на специфічні виклики, пов'язані з війною та необхідністю післявоєнного відновлення. Стаття формулює рекомендації щодо вдосконалення національної політики сталого землекористування з урахуванням найкращих світових практик. Це дозволить створити ефективну та стійку систему управління земельними ресурсами, що сприятиме досягненню глобальних цілей сталого розвитку та адаптації до сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу. Сталий розвиток землекористування є ключовою концепцією управління природними ресурсами, що поєднує економічне зростання з екологічною стабільністю та безпекою, а також справедливістю. Історично недосконалі підходи до землекористування призводили до деградації ґрунтів, втрати біорізноманіття та ресурсних конфліктів [2]. Сучасні практики сталого землекористування виникли у відповідь на ці виклики, інтегруючи екологічні, економічні й соціальні аспекти для забезпечення довготривалої рівноваги. Вивчення світового досвіду сприяє формуванню ефективних стратегій для адаптації до сучасних умов і досягнення сталого розвитку землекористування [15]. Сталий розвиток землевпорядкування (SLM) є важливою частиною глобальних зусиль зі збереження природних ресурсів та забезпечення продовольчої безпеки в умовах зростання населення й кліматичних змін. SLM спрямований на підвищення продуктивності землі, збереження ґрунтів і стійкість екосистем, поєднуючи екологічні, соціальні та економічні аспекти. Це досягається завдяки сучасним технологіям, таким як точне землеробство, та практикам, що мінімізують негативний вплив на довкілля. Приклади успішного впровадження включають агролісівництво та консерваційне землеробство, що сприяють підвищенню біорізноманіття й стійкості до змін клімату. Зменшення викидів та збереження ґрунтів через відновлювальні методи є ключовими для зміцнення продовольчої безпеки та захисту довкілля [1].

Світовий досвід сталого землекористування формувався через адаптацію до змінних умов. У Європі (Німеччина, Франція, Велика Британія) розвиток земельних відносин відбувався еволюційно, без радикальних змін, що зберегло соціальну та економічну стабільність. Концепція сталого землекористування стала відповіддю на глобальні виклики і була затверджена на Конференції ООН у 1992 році. Кількість наукових публікацій у Scopus з цієї тематики зростає з 15 у 2005 році до 132 у 2023 році, що свідчить про актуальність питання. Україна може використовувати цей досвід для розбудови власної системи землекористування, враховуючи виклики війни і післявоєнного відновлення [17].

Світовий досвід сталого землекористування в ЄС, зокрема в секторі землекористування та лісівництва (LULUCF), демонструє комплексний підхід до зміни клімату та підвищення екологічної стійкості. Зусилля ЄС підкріплені законодавчою базою, що спрямована на перетворення землекористування в механізм поглинання вуглецю для пом'якшення наслідків кліматичних змін. Земельні ресурси, що охоплюють орні землі, пасовища, лісові та міські території, мають значний потенціал для скорочення викидів і поглинання вуглецю. Важливість сталого управління землею підкреслюється її подвійною роллю: як поглиначка CO₂ та джерела викидів через такі дії, як вирубка лісів [19]. Методи, як лісорозведення та збереження вуглецю в деревних виробках, сприяють підвищенню ролі сектора як чистого поглиначка вуглецю. Водночас, зміни клімату, такі як лісові пожежі та нестійкі методи управління, загрожують здатності сектору поглинати CO₂ [26]. ЄС реагує на ці виклики через переглянутий Регламент LULUCF, що встановлює національні цілі щодо чистого видалення вуглецю, прозорість звітності та використання сучасних технологій моніторингу земель. Для підтримки сталого землекористування ЄС інтегрує ці підходи у Національні енергетичні та кліматичні плани (NECP) і фінансує їх через програми, такі як Спільна сільськогосподарська політика (CAP) [24]. Регламент Європейського Союзу 2018/841 є ключовим інструментом для включення викидів і видалення парникових газів із

землекористування, зміни землекористування та лісового господарства (LULUCF) у кліматичну політику ЄС до 2030 року. Він встановлює зобов'язання для держав-членів на періоди 2021-2025 та 2026-2030 років з метою досягти 310 млн т. чистого видалення CO₂ до 2030 року [10]. Регламент регулює облік викидів від лісорозведення та вирубки і передбачає механізми гнучкості для обміну надлишковими викидами між країнами. Сектор LULUCF є важливим для досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року, хоча стикається з викликами, як-от вирубка лісів і зміни клімату [16].

Франція є лідером у сталому землекористуванні, зосереджуючи увагу на наукових дослідженнях, міжнародній співпраці та інтеграції сталих практик. У 2020 році Франція затвердила «Міжнародні стратегічні керівні принципи» для боротьби зі спустошенням земель (2020-2030), узгоджені з Паризькою угодою та Цілями сталого розвитку ООН. Стратегія передбачає залучення всіх зацікавлених сторін, мобілізацію ресурсів, підтримку місцевого врядування та розвиток інклюзивних проєктів. Франція активно бере участь у міжнародних ініціативах, таких як «Велика зелена стіна», співпрацюючи з міжнародними організаціями для підтримки сталого сільського господарства. Вона приділяє увагу агроекологічним практикам і використанню технологій для управління земельними ресурсами, визнаючи потребу у додаткових ресурсах для інтеграції цих практик у ширші політики розвитку [11]. Франція також слідує Стратегічному плану Спільної сільськогосподарської політики (CAP), затвердженому Європейською комісією у 2022 році, що інтегрує екологічні та соціально-економічні цілі для підтримки сталого розвитку сільського господарства. План включає підтримку екосхем, органічного землеробства, збереження біорізноманіття та водних ресурсів [21]. Значне фінансування виділено на екосхеми для стимулювання фермерів до екологічних практик, а також на агроекологічні та кліматичні заходи, що підтримують перехід до стійких методів господарювання [9]. Загальна сума прямих платежів у рамках CAP для Франції на 2023-2027 роки становить 36,425 млрд євро [3]. Збереження лісів є ключовою частиною землекористування Франції, оскільки

ліси відіграють важливу роль у регулюванні клімату та збереженні біорізноманіття [27]. Щорічно лісові площі країни збільшуються на 80 000 гектарів завдяки сталому управлінню, а до 2050 року Франція планує досягти «нульової чистої штучності» земель. Франція також працює над зменшенням імпорту продукції, що сприяє вирубці лісів, відповідно до стратегії 2018 року, та підтримує міжнародні ініціативи для збереження лісових ресурсів [5].

Забезпечення сталого використання земельних ресурсів є ключовим для досягнення цілей сталого розвитку в Європейському Союзі, зокрема продовольчої безпеки, збереження екосистем і боротьби з кліматичними змінами. ЄС впроваджує стратегії для розвитку сталого сільського господарства, зокрема органічного землеробства, яке займає 6,2% сільськогосподарських земель ЄС і досягає 20% у таких країнах, як Австрія, Швеція та Естонія. Органічне землеробство сприяє збереженню біорізноманіття та покращенню ґрунтів, але є менш продуктивним за традиційні методи, що вимагає інвестицій і досліджень для підвищення ефективності [12]. ЄС активно бере участь у міжнародних ініціативах, таких як Ціль сталого розвитку 15.3, що передбачає досягнення нейтральності спустошення земель до 2030 року. Для цього ЄС підтримує інтегроване управління ландшафтами та співпрацю з країнами, що зазнають серйозних проблем із спустошеністю земель, таких як країни Сахелю.

Сталий розвиток землекористування в Німеччині є важливою складовою екологічної політики, враховуючи виклики зміни клімату, деградації ґрунтів та втрати біорізноманіття. Основні зусилля спрямовані на зменшення впливу сільського господарства на довкілля, зокрема скорочення викидів парникових газів, які у 2018 році досягли 96 млн тонн CO₂-еквіваленту (21% від загальних викидів в ЄС). Органічне землеробство займає лише 7,3% сільськогосподарських угідь, а доходи аграрного сектору становлять лише 52% від середнього рівня у країні, що робить його залежним від державної підтримки. Німеччина підтримує міжнародні зусилля щодо збереження ґрунтів і боротьби з опустелюванням через програми BMZ, а стратегія в межах

Спільної сільськогосподарської політики ЄС орієнтована на стійкість та конкурентоспроможність фермерів [18].

Зобов'язання Німеччини щодо сталого управління земельними ресурсами реалізуються через Федеральне міністерство економічного співробітництва та розвитку (BMZ). Програма BMZ спрямована на інтеграцію сталих практик у глобальну політику згідно з Конвенцією ООН про боротьбу з опустелюванням (UNCCD), враховуючи спустошення понад третини світових земель, що загрожує засобам до існування 3,2 мільярда людей [7]. Мета програми – досягнення нейтралітету щодо спустошення земель (LDN) та зміцнення стійкості земельних ресурсів. Програма BMZ діє в трьох напрямках: підтримка ролі Німеччини в UNCCD, зміцнення глобальних ініціатив та впровадження інноваційних підходів до землекористування, включаючи гендерну рівність і планування земельних ресурсів [23]. Глан Німеччини в рамках Спільної сільськогосподарської політики ЄС (CAP) спрямований на підвищення стійкості та конкурентоспроможності фермерів, скорочення викидів парникових газів та поліпшення якості життя в сільській місцевості. 57% земель використовується для сільського господарства, 30% – лісами, але лише 7% фермерів молодші 35 років, тоді як 40% – старші за 55 років, що загрожує стійкості сектору [13]. Стратегічний план Німеччини CAP на 2023-2027 роки охоплює зниження викидів, підтримку біорізноманіття та розвиток сталих сільськогосподарських практик. Німеччина інтегрує свою політику з міжнародними цілями сталого розвитку, сприяючи обміну досвідом та інноваціями [25]. Цей план Німеччини збалансовує потребу в економічній конкурентоспроможності з екологічною стійкістю. Успіх впровадження сталого землекористування залежить від ефективної реалізації та адаптації до викликів, особливо в умовах кліматичних змін та демографічних зрушень [4].

Підхід Великої Британії до сталого землекористування є складною та багатогранною стратегією, яка враховує екологічні, економічні та соціальні аспекти. Протягом останніх десятиліть ця стратегія зазнала суттєвих змін через внутрішній та зовнішній тиск. Зокрема, зростаюча потреба в екологічно

стійких практиках управління землею виникла через погіршення довкілля та економічні труднощі у сільськогосподарському секторі. Стратегія Великої Британії базується на принципах багатофункціональності землі, інтеграції екосистемних послуг і субсидіарності, що передбачає управління ресурсами з огляду на різні економічні, екологічні та соціальні вигоди. ажливим елементом цієї стратегії є визнання багатофункціональності землі, яка має забезпечувати не лише продовольче виробництво, але й такі суспільні блага, як збереження біорізноманіття, управління водними ресурсами, поглинання вуглецю та громадський доступ до рекреаційних зон. За останні роки спостерігається зміщення фокусу з інтенсивного виробництва сільськогосподарської продукції на екологічно орієнтовані практики. Це включає виробництво відновлюваної енергії та посилення ролі екосистемних послуг. Фактично, сільськогосподарський сектор Великої Британії зіткнувся з рядом серйозних економічних викликів [6].

Доходи фермерів у Великій Британії знизилися на 60% з 1995 року, і більше половини виробників молочної продукції та м'яса працюють у збиток. Це призвело до змін у власності землі, де 40% великих фермерських господарств перейшли до власників, які займаються благоустроєм або екологічними цілями. Уряд запровадив стратегії підтримки сталого землекористування, включаючи агродовкілля та диверсифікацію сільської економіки, а також стимулювання місцевих ланцюгів постачання. Фінансові стимули компенсують витрати на суспільні блага, такі як запобігання повеням. Дослідження також підтримуються для постійного оновлення політики. Звіт Лондонського зоологічного товариства підкреслює необхідність інтеграції природи в стратегії землекористування, щоб збалансувати екологічні, економічні та соціальні потреби [14; 28].

Підхід США до сталого землекористування зазнав значних змін через урбанізацію та розширення приміських територій. Зростання імперміабельних поверхонь, таких як дороги та будівлі, обмежує здатність ґрунтів поглинати дощову воду, що призводить до забруднення водних ресурсів і підвищеного

поверхневого стоку. В приміських районах формуються «острови тепла» – зони підвищеної температури, що впливають на якість повітря й загострюють респіраторні захворювання. Сільське господарство також створює екологічні виклики через стоки пестицидів і добрив, що забруднюють водні системи [20].

Зазначені виклики підкреслюють необхідність впровадження практик землекористування, які враховують екологічні, економічні та соціальні аспекти. У Сполучених Штатах Америки цьому сприяє система земельних грантів, що підтримує дослідження у сферах збереження ґрунтів і води, природоохоронного обробітку та покривних культур, які підвищують біорізноманіття. Законодавчі заходи на федеральному й місцевому рівнях, включно із зонуванням та природоохоронними сервітути, допомагають запобігати надмірній урбанізації. Сполучені Штати Америки підтримують міжнародні ініціативи, такі як CGIAR, спрямовані на боротьбу з деградацією земель у світі [20].

Китайський підхід до сталого землекористування є важливим з огляду на швидку урбанізацію, великі потреби сільського господарства та екологічні виклики. Основними ініціативами є політика «екологічної червоної лінії», що обмежує забудову на критичних територіях, розвиток «компактних міст», які мінімізують урбанізацію, та зусилля щодо підвищення ефективності сільськогосподарського землекористування [29]. Китай також працює над відновленням деградованих земель через лісовідновлення та програми, як-от «Зерно за зелене». Загалом у ці ініціативи інвестовано понад 370 мільярдів доларів, що охоплюють 65% території країни та залучають понад 500 мільйонів людей. Хоча програми стикаються з викликами, такими як виснаження водних ресурсів і зниження біорізноманіття, досвід Китаю демонструє важливість комплексного підходу до управління земельними ресурсами [8].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Порівняння сталого землекористування у Франції, Німеччині, Великій Британії, ЄС, США та Китаї показує суттєві відмінності у законодавстві,

захисті ґрунтів, управлінні водними ресурсами та скороченні викидів вуглецю. Франція акцентує увагу на органічному землеробстві й агролісівництві, що сприяє збереженню ґрунтів і зменшенню забруднення вод. Німеччина впроваджує низьковуглецеві технології та ефективно регулює водні ресурси. Велика Британія після виходу з ЄС зосереджується на захисті біорізноманіття та дослідженнях для зниження викидів. У США законодавче регулювання варіюється залежно від штатів, а Китай робить акцент на централізованому контролі та інвестиціях у зрошення. Ці країни, попри спільну мету, використовують різні підходи через свої національні пріоритети та ресурси. Сучасні стратегії поєднують економічні та екологічні аспекти, використовуючи інноваційні технології для досягнення стабільності. Міжнародні ініціативи, такі як Конференція ООН 1992 року, стали основою сучасних концепцій сталого землекористування. Досвід цих країн може бути корисним для України. Впровадження таких методів, як точне та консерваційне землеробство, допоможе підвищити ефективність землекористування та зберегти біорізноманіття. Україна також повинна розробити програми для відновлення деградованих земель і створити систему фінансових стимулів для фермерів. Отож адаптація світового досвіду сприятиме створенню стійкої системи управління земельними ресурсами в Україні, що забезпечить як економічне зростання, так і екологічну стабільність.

Література

1. Ревуцька, А. О., Котвицька, Н. М. Інституціональне забезпечення сталого землекористування: зарубіжний досвід. *Глобальні та національні проблеми економіки* (електронне видання), 2015. Вип. 8. С. 71-76. URL: <http://global-national.in.ua/issue-8-2015/16-vipusk-8-listopad-2015-r/1392-revutska-a-o-kotvitska-n-m-institutsionalne-zabezpechennya-stalogo-zemlekoristuvannya-zarubizhnij-dosvid> (дата звернення: 06.06.2025).
2. Sustainable land use is essential to meeting climate targets. *New Insights in Climate Science*. 2022. URL: <https://10insightsclimate.science/year->

2022/sustainable-land-use-is-essential-to-meeting-climate-targets/ (дата звернення: 06.06.2025).

3. A strategy for sustainable land management in England (CA64). *Natural England*. 2006. URL: <https://publications.naturalengland.org.uk/publication/51007> (дата звернення: 04.06.2025).

4. Annex to France's CAP strategic plan. European Commission. 2022. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/41e4622d-37a8-40e0-9231-1f3f1508557d_en?filename=csp-annex-france_en.pdf (дата звернення: 04.06.2025).

5. Annex to the observations on the German CAP strategic plan. European Commission. 2022. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/29474d81-5fcc-4f52-b17f-15875e074ef0_en?filename=observation-letter-comments-germany_de.pdf (дата звернення: 04.06.2025).

6. Arbeitsunterlage der Kommissionsdienststellen. Empfehlungen der Kommission für den GAP-Strategieplan Deutschlands SDW (2020) 373 final. 2020. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/016a69ef-4780-4500-ae39-482c68507a2f_de?filename=de-swd2020_373-other-swp_de.pdf&prefLang=en (дата звернення: 04.06.2025).

7. Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft. Response to the European Commission's observations on the German CAP Strategic Plan. 2022. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/e4264dab-1146-42cb-96dd-503f1f85baf1_en?filename=observation-letter-germany_annex-de.pdf (дата звернення: 03.06.2025).

8. Commission Implementing Decision: France's CAP Strategic Plan. European Commission. 2022. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/e0ee41e7-8ecb-482c-b71e-19aa6d1f2771_en?filename=csp-implementing-decision-france_en_0.pdf (дата звернення: 03.06.2025).

9. EUR-Lex-02018R0841-20230511-EN-EUR-Lex. 2023. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/841/2023-05-11> (дата звернення: 03.06.2025).

10. France – CAP Strategic Plan. *Agriculture and rural development*. 2023. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/france_en (дата звернення: 03.06.2025).

11. France's international strategic guidelines for combating land degradation and desertification (2020-2030). 2016. URL: https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/dos-desertification-ang_cle81131a.pdf (дата звернення: 03.06.2025).

12. Germany. Agriculture and rural development. European Commission. 2022. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/germany_en (дата звернення: 03.06.2025).

13. Sustainable Land Management. | Tierras y Aguas . Organización de las Naciones Unidas para la Alimentación y la Agricultura. Land & Water. | Food and Agriculture Organization of the United Nations. URL: <https://www.fao.org/land-water/land/sustainable-land-management/es/> (дата звернення: 03.06.2025).

14. Handbook on the updated LULUCF. Regulation EU 2018/841-Guidance and orientation for the implementation of the updated regulation - Version 2. 2024. URL: <https://climate-energy.eea.europa.eu/topics/climate-change-mitigation/land-and-forests/reports/handbook-on-the-update-lulucf-regulation-v2> (дата звернення: 03.06.2025).

15. Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В. Забезпечення сталого та раціонального землекористування: міжнародний досвід та українські реалії. Бізнес інформ. 2024. № 1. С. 218-234. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-218-234> (дата звернення: 01.06.2025).

16. L'article 120 du règlement (UE) 2021/2115. France's CAP strategic plan. *European Commission*. 2023. URL: <https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/940c69a3-1883-438a-a3d8->

3607c811ff35_en?filename=art-120-letter-230623-fr_en.pdf (дата звернення: 01.06.2025).

17. Land Use. Report on the Environment. 2024. URL: <https://www.epa.gov/report-environment/land-use> (дата звернення: 01.06.2025).

18. Land use sector. *Climate Action. An official website of the European Union*. 2024. URL: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/land-use-sector_en (дата звернення: 01.06.2025).

19. Land-system change. France and the nine planetary boundaries. 2019. URL: <https://www.statistiques.developpement-durable.gouv.fr/edition-numerique/la-france-face-aux-neuf-limites-planetaires/en/7-land-system-change> (дата звернення: 01.06.2025).

20. Lovell, S. T. Multifunctional urban agriculture for sustainable land use planning in the United States. *Sustainability*. 2010. № 2(8). С. 2499-2522. DOI: <https://doi.org/10.3390/su2082499> (дата звернення: 01.06.2025).

21. Mainstreaming sustainable land management at international level. *Startseite - giz.de*. 2023. URL: <https://www.giz.de/en/worldwide/135376.html> (дата звернення: 01.06.2025).

22. Motavalli, P., Nelson, K., Udawatta, R., Jose, S., Bardhan, S. Global achievements in sustainable land management. *International Soil and Water Conservation Research*. 2013. № 1(1). С. 1-10. DOI: [https://doi.org/10.1016/s2095-6339\(15\)30044-7](https://doi.org/10.1016/s2095-6339(15)30044-7) (дата звернення: 01.06.2025).

23. National energy and climate plans. European Commission. 2021. URL: https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/implementation-eu-countries/energy-and-climate-governance-and-reporting/national-energy-and-climate-plans_en (дата звернення: 01.06.2025).

24. Observations on the proposal by the Federal Republic of Germany for a CAP strategic plan 2023-2027. Directorate-General for Agriculture and Rural Development. European Commission. 2022. URL: <https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/974d058e-66bc-4163-ac78->

c596e0840415_en?filename=observation-letter-germany_en.pdf (дата звернення: 01.06.2025).

25. Overview. *Climate Action. An official website of the European Union*. 2020. URL: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/effort-sharing-member-states-emission-targets/overview_en (дата звернення: 01.06.2025).

26. Staff working document: Recommendations for France's CAP strategic plan. European Commission. 2020. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/659a5cbf-f717-4682-a218-b17bf275f590_fr?filename=fr-swd2020_379-other-swp_fr.pdf&prefLang=en (дата звернення: 01.06.2025).

27. Sun, X., Gao, L., Ren, H., Ye, Y., Li, A., Stafford-Smith, M., Connor, J. D., Wu, J., Bryan, B. A. China's progress towards sustainable land development and ecological civilization. *Landscape Ecology*. 2018. № 33(10). С. 1647-1653. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10980-018-0706-0/> (дата звернення: 05.06.2025).

28. Transform UK land use approach for a sustainable future. *British Ecological Society*. 2024. URL: <https://www.britishecologicalsociety.org/transform-uk-land-use-approach-for-a-sustainable-future/> (дата звернення: 05.06.2025).

29. Xie, H. Towards sustainable land use in China: A collection of empirical studies. *Sustainability*. 2017. № 9(11), 2129. DOI: <https://doi.org/10.3390/su9112129> (дата звернення: 05.06.2025).

References

1. Revutska, A. O., & Kotvytska, N. M. (2015), "Institutional support for sustainable land use: Foreign experience", *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 8, pp. 71-76, available at: <http://surl.li/mymajh> (Accessed 25 June 2025).

2. 10 New Insights in Climate (2022), "Sustainable land use is essential to meeting climate targets", available at: <https://10insightsclimate.science/year->

2022/sustainable-land-use-is-essential-to-meeting-climate-targets/ (Accessed 25 June 2025).

3. Natural England - Access to Evidence (2006), “A strategy for sustainable land management in England - CA64”, available at: <https://publications.naturalengland.org.uk/publication/51007> (Accessed 25 June 2025).

4. European Commission (2022), “Annex to France's CAP strategic plan”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/41e4622d-37a8-40e0-9231-1f3f1508557d_en?filename=csp-annex-france_en.pdf (Accessed 25 June 2025).

5. European Commission (2022), “Annex to the observations on the German CAP strategic plan”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/29474d81-5fcc-4f52-b17f-15875e074ef0_en?filename=observation-letter-comments-germany_de.pdf (Accessed 25 June 2025).

6. (2020), “Arbeitsunterlage der Kommissionsdienststellen SWD2020 (373) – Deutschland”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/016a69ef-4780-4500-ae39-482c68507a2f_de?filename=de-swd2020_373-other-swp_de.pdf&prefLang=en (Accessed 25 June 2025).

7. Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft (2023), “Response to the European Commission's observations on the German CAP Strategic Plan”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/e4264dab-1146-42cb-96dd-503f1f85baf1_en?filename=observation-letter-germany_annex-de.pdf (Accessed 25 June 2025).

8. European Commission (2022), “Commission Implementing Decision: France's CAP Strategic Plan”, available at: <https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/e0ee41e7-8ecb-482c-b71e->

19aa6d1f2771_en?filename=csp-implementing-decision-france_en_0.pdf

(Accessed 25 June 2025).

9. EUR-Lex — Access to European Union law (2023), “EUR-Lex - 02018R0841-20230511 - EN - EUR-Lex”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/841/2023-05-11> (Accessed 25 June 2025).

10. Agriculture and rural development (2023), “France. Agriculture and rural development”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/france_en (Accessed 25 June 2025).

11. French Ministry for Europe and Foreign Affairs (2016), “France's international strategic guidelines for combating land degradation and desertification (2020-2030)”, available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/7745644/KS-02-16-996-EN-N.pdf> (Accessed 25 June 2025).

12. European Commission (2022), “Germany. Agriculture and rural development”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/germany_en (Accessed 25 June 2025).

13. Food and Agriculture Organization of the United Nations (2021), “Sustainable Land Management”, available at: <https://www.fao.org/land-water/land/sustainable-land-management/es/> (Accessed 25 June 2025).

14. Climate and Energy in the EU (2024), “Handbook on the updated LULUCF Regulation EU 2018/841 - Guidance and orientation for the implementation of the updated regulation - Version 2”, available at: <https://climate-energy.eea.europa.eu/topics/climate-change-mitigation/land-and-forests/reports/handbook-on-the-update-lulucf-regulation-v2> (Accessed 25 June 2025).

15. Khaustova, V. Y., & Trushkina, N. V (2024), “Ensuring the sustainable and rational land use: International experience and Ukrainian realities”, *Business Inform*, vol. 1(552), pp. 218-234. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-218-234>

16. European Commission (2023), “L'article 120 du règlement (UE) 2021/2115. France's CAP strategic plan”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/940c69a3-1883-438a-a3d8-3607c811ff35_en?filename=art-120-letter-230623-fr_en.pdf (Accessed 25 June 2025).
17. US EPA (2024), “Land use. Report on the Environment”, available at: <https://www.epa.gov/report-environment/land-use> (Accessed 25 June 2025).
18. Climate Action. An official website of the European Union (2024), “Land use sector”, available at: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/land-use-sector_en (Accessed 25 June 2025).
19. La France face aux neuf limites planétaires (2019), “Land-system change”, available at: <https://www.statistiques.developpement-durable.gouv.fr/edition-numerique/la-france-face-aux-neuf-limites-planetaires/en/7-land-system-change> (Accessed 25 June 2025).
20. Lovell, S. T. (2010), “Multifunctional urban agriculture for sustainable land use planning in the United States”, *Sustainability*, vol. 2(8), pp. 2499-2522. <https://doi.org/10.3390/su2082499>
21. Startseite - giz.de (2023), “Mainstreaming sustainable land management at international level”, available at: <https://www.giz.de/en/worldwide/135376.html> (Accessed 25 June 2025).
22. Motavalli, P., Nelson, K., Udawatta, R., Jose, S., & Bardhan, S. (2013), “Global achievements in sustainable land management”, *International Soil and Water Conservation Research*, vol. 1(1), pp. 1-10. [https://doi.org/10.1016/s2095-6339\(15\)30044-7](https://doi.org/10.1016/s2095-6339(15)30044-7)
23. European Commission (2021), “National energy and climate plans”, available at: https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/implementation-eu-countries/energy-and-climate-governance-and-reporting/national-energy-and-climate-plans_en (Accessed 25 June 2025).
24. European Commission (2022), “Observations on the proposal by the Federal Republic of Germany for a CAP strategic plan 2023-2027. Directorate-

General for Agriculture and Rural Development”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/974d058e-66bc-4163-ac78-c596e0840415_en?filename=observation-letter-germany_en.pdf (Accessed 25 June 2025).

25. Climate Action. An official website of the European Union (2020), “Overview”, available at: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/effort-sharing-member-states-emission-targets/overview_en (Accessed 25 June 2025).

26. European Commission (2020), “Staff working document: Recommendations for France's CAP strategic plan”, available at: https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/659a5cbf-f717-4682-a218-b17bf275f590_fr?filename=fr-swd2020_379-other-swp_fr.pdf&prefLang=en (Accessed 25 June 2025).

27. Sun, X., Gao, L., Ren, H., Ye, Y., Li, A., Stafford-Smith, M., Connor, J. D., Wu, J., & Bryan, B. A (2018), “China's progress towards sustainable land development and ecological civilization”, *Landscape Ecology*, vol. 33(10), pp. 1647-1653. <https://doi.org/10.1007/s10980-018-0706-0>

28. British Ecological Society (2024), “Transform UK land use approach for a sustainable future - British Ecological Society”, available at: <https://www.britishecologicalsociety.org/transform-uk-land-use-approach-for-a-sustainable-future/> (Accessed 25 June 2025).

29. Xie, H (2017), “Towards sustainable land use in China: A collection of empirical studies”, *Sustainability*, vol. 9(11), 2129. <https://doi.org/10.3390/su9112129>

Стаття надійшла до редакції 01.07.2025 р.